

1. ... on 1990ndatel Hiinas Li Hinghi poolt loodud uusreligioosne liikumine, mis tänaseks on levinud üle maailma. Usulahu ametlik peakorter asub New Yorgis, sest kuigi liikumine rõhub meditatsioonile ja moraalsele enesetäiustamisele, leidsid Hiina võimud 1990ndate lõpus, et see selleks ajaks umbes 70 miljoni liikmega sekt õõnestab Hiina moraalset terviklikkust. Algasid tagakiusamised ja täna elavad enamus liikumise järgijaid väljaspool Hiinat. Küsitava nimi koosneb kahest sõnast: esimene sõna on vihje talispordisõpradele, teine muusikasõpradele (on nii ühe instrumendi kui ka ansambli nimi). **Mis nime liikumine kannab?** Küsitava liikumise logo:

2. ... on ehitusakustikas kasutatav helineelduvuse ühik, mida kasutatakse näiteks kontserdisaalide, klassiruumide ja helistuudiote järelkõla kestuse arvutamiseks. ...id olid itaalikute hõim Kesk-Itaaliast, keda koos latiinidega peetakse Rooma kungaste vanimaiks asukaiks. „...itaride rööv“ on üks tuntumaid motive Vana-Roomat kujutavatel maalidel. Nii kujutas seda sündmust Nicolas Poussin (umbes aastal 1637). **Mis sõna tuleb kirjutada punktiirile?**

3. 25.06.2006 toimus sündmus, mis on spordimaailma ajalukku läinud nime all „Nürnbergi lahing“. Selle väiksemas mahus eelkäijad olid „Bordeaux lahing“ 1938 ja „Berni lahing“ 1954. **Millega oli tegu?**

4. **Kes laulab?** https://www.youtube.com/watch?v=HzCWtuwOMwY&list=RDHzCWtuwOMwY&start_radio=1? Arvestatava muusikuna on ta välja andnud neli sooloalbumit (kaks esimest neist juba aastal 1981) ja rohkemal või vähemal määral on küsitav muusikamaailmas tegev tänaseni. Suurema tuntuse on ta saavutanud siiski ajakirjanikuna: 2011. aasta Valdo Pandi ajakirjanduspreemia laureaat, 2019. aasta Postimehe aasta arvamusiider. Muudest tunnustustest võib veel välja tuua 2020. aastal omistatud Eesti välisministeeriumi teeneteristi.

5. 1920. aastatel nähti Eestis tõsist vaeva taaraususe põhimõtete väljatöötamise ja nende usu-tunnistuseks vormimisega. Ristiusu mõjutustest oli liikumise loojatel raske vabaneda: nii soovitas liikumise üks algatajaid, vanavarakoguja ja kultuuriloolane Aleksander Põrk (1873-1933), võtta ka taaraususe kasutusele kolmainisuse printsiip, kus Isa oleks ..., Poeg ... ja Püha Vaim ehk Neitsi Maarja **Kelle kolme nime tuleb punktiirile kirjutada?** Vihjeks niipalju, et tegu on kolme ajaloolise 19. sajandil elanud aktiivse ühiskonnaeluga tegelasega. Kõiki kolme teatakse ja tuntakse ka täna, tegu ei ole ajalooahmaruse vajanud või vähetuntud inimestega. Kaks õiget – 1p – ja rollide (Isa, Poeg, Püha Vaim) segimine ei arvestata 😊

6. 1864. aastal pakkus prantslane Georges Herpin välja uue termini asendamaks seni ühte ja sama asja / nähtust tähendanud sõnu „timbromaania“, „timbrofiilia“ ja „timbroloogia“. Herpin tuletas uudissõna kreeka keelest, kombineerides sõnad „armastus / kiindumus“ ja „maksu- / tollivaba“. Pakutu meeldis avalikkusele ja leiutatud sõna muutus peagi rahvusvaheliseks ja on ka tänapäeval kasutusel, sealhulgas eesti keeles. Küsitava asja / nähtusega on suuremal või vähemal määral tegelenud ilmselt lõviosa saalis viibijatest. **Millega on tegu?**

7. Küsitav mees sai Eestis esimesena arhitektikutse (16.03.1890 Viljandi – 31.03.1950 Bad Wilsnack, Saksamaa). Õppis Riias ja Tallinnas. Nõmme linna esimene linnaarhitekt. Mitmete tänapäevalgi arhitektuuriliselt tähelepanu tõmbavate majade kavandaja. Tema kõige kuulsamat tööd ei ole mõtet näidata – see muudaks küsimuse liiga lihtsaks – aga kaks näidist tema saavutustest. **Kes?**

8. Rahvusringhäälinguski näidatud William Makepeace Thackeray romaani „Edevuse laat“ ekraniseeringu tunnusmeloodiaks on ilmselt kõikidele tuntud laul „All Along the Watchtower“, mida ka kuulete (<https://www.youtube.com/watch?v=XhbLXzZTtdc>). Pala laulis kuulsaks Jimmy Hendrix, kuid kes – vähemalt samavõrra maailmakuulus artist – on laulu autor? Esmakordselt ilmus lugu küsitava 1967. aasta plaadil „John Wesley Harding“.

9. Küsime alltoodud taiese autoreid, noori lootusandvaid Eestis elavaid ja kaasaegset kunsti viljelevaid kunstnikke. Nad töötavad paaris, vanem neist on sündinud aastal 1990 Guineas, noorem ilmselt aastal 1991 Elevandiluurannikul. Eestis elavad vastavalt alates 1991. ja 1994. aastast. Mõlemad „töötavad“ ühes Tallinna linnavalitsuse hallatavas asutuses. Isiknäitusega pole nad veel avalikkuse ette tulnud. **Kes?**

10. Teeme tutvust teiste riikide ja rahvaste jõulukommetega. Ühe Euroopa riigi maapiirkondades on traditsiooniliseks jõuluroaks maitsev kassipraad. Maitsevat nagu küülik ja serveerida tuleks kiisut koos valge veini ja küüslauguga. Samas riigis on minev kaup ka koeralihavorstid ja koerarasva kasutamine reuma raviks. **Mis riik?**

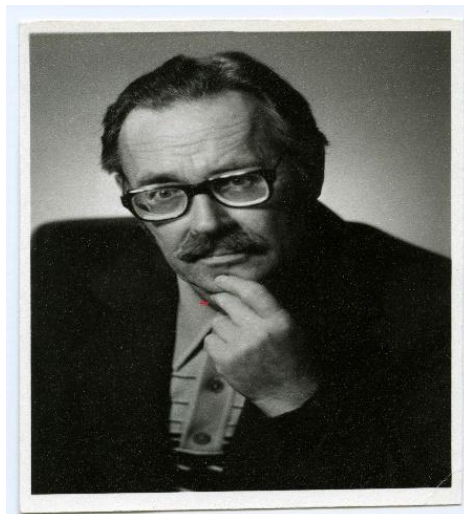
11. Küsime linna Tšehhimaal, Litoměřice piirkonnas, Ústí nad Labemi regioonis. Elanikke 2900. Linna rajamine sai alguse 1780. aastal, mil Saksa-Rooma keiser ja Austria ertshertsog Joseph II otsustas kindluse rajamise küsitava linna asukohta ja nimetas selle saksa keeles oma ema järgi. Kindlusrajatis on olnud kasutusel ka vanglana, muuhulgas suri seal Gavriilo Princip. II MS ajal oli kindluses vangla, koonduslaager ja juudi geto. Vangla oli suurim Gestapole allunud vangla Böömi ja Määrimaa protektoraadis, kust käis läbi ligi 90 000 inimest. **Mis linn?**

12. „...“-iks nimetatakse peamiselt Hiiumaa lääneosas väikeseid ja madalaid, suviti sageli kinnikasvavaid rannikujärvesid. Sama nime kandis antiikmaailma vahest tuntuim hetäär, Korintose ..., keda peeti oma aja ilusaimaks naiseks. Pildil on teda kujutanud Hans Holbein. **Mis sõna tuleb kirjutada punktiirile?**

13. Saksa väed on 20. sajandil üritanud Lääne-Eesti saartel viia läbi kolm sõjalist operatsiooni (1917, 1941 ja 1944). Esimesed kaks olid edukad, kolmas mitte. **Mis nimesid need kandsid (kaks õiget 1p)?** Esimese nimi viitab Saksamaa tollase vaenlase geograafilis-poeetilisele nimetusele, teine kannab sama vaenlase rahvuseepose nime ja vaid kolmas on seotud piirkonna geograafiaga.

14. **Kes on pildil?** Eesti lastekirjanik ja luuletaja (17.07.1923 Haapsalu – 12.05.2006 Pärnu), kasutanud ka pseudonüüme Emilie Ohmu, Helene Piepenberg, Villem Sarimaaker, Adne v. Zoel jt. Postuumselt (2021) ilmus mälestusteraamat „Kolõma – kole maa“. Suurepärase keele- ja irooniatajuga, luuletuse „Rähni põrisev/kuulipildujavalang,/ja kägu kukub“ autor.

15. Gregoriuse kalender, Juliuse kalender. **Aga millises Eestiski kasutuses olnud kalendris leidis kuupäev 30. veebruar 1712?**

16. Morse süsteemis on tähed 1-4 märki pikad (punkt või kriips) ning numbrid 5 märki. **Aga millised on vastavalt lühimad morse märgid (vastavalt siis . ja -)?** Abiks, Morse oma koodi välja pakkudes lähtus põhimõttest sagedamini kasutatavad tähed on lihtsama koodiga.

17. Aafrika kabe asemel maailma male küsimus. Üldiselt ei saa juunioride maailmameistrid maailmameistriks ja hilisemad maailmameistrid ei ole juunioride vanuses maailmameistrid. Male juunioride maailmameistritest on klassikalise male individuaalseks maailmameistriks jõudnud vaid 5 maletajat. Neli meest ja 1 naine. Ainsana naisjuunioride maailmameistritest on ka naiste maailmameistriks tulnud Zhu Chen (Hiina RV). Kolm meestest on „nõukogude“ maletajad: Boriss Spasski, Anatoli Karpov, Garri Kasparov. Ainuke mitte nõukogude mängija on aktiivne siiani. Hetkel (veebruari 2024 seisuga) on ta FIDE rankigus 12 kohal, olles TOP 50 mängijate hulgas kõige vanem. Temast vanema mängija leiame FIDE TOP mängijate hulgas alles 69 kohalt Boris Gelfandi (ISR). **Kes?**

18. Balloon Dog" on skulptuuride seeria, mida on loodud erinevates versioonides aastatel 1994 kuni 2000, esinevad eri värvides: sinine, magenta, kollane, oranž ja punane. Igal skulptuuril on oma unikaalne värv. 2013. aastal müüdi "Balloon Dog (Orange)" Christie's oksjonil 58,4 miljoni dollari eest. **Nimetage teose autor.**

19. "Flag" on Ameerika kunstniku Jasper Johnsi loodud entseetiline maal. See valmis aastatel 1954-1955, kui Johns oli 24-aastane, kaks aastat pärast tema lahkumist USA armeest. See maal oli esimene paljudest teostest, mille Johns tegi, olles inspireeritud Ameerika lipust. Üsna sarnase, Johnsi poolt 1958 a maalitud lipuga seostub aga üks rekord, mida senini ületatud ei ole.

Eestis on sama rekordi omanikuks Miljard Kilk teosega „Pime usk“ **Milline rekord selle teosega seostub?**

20. Kuulsaim eestlane Google andmetel on Arvo Pärt. **Kes aga juhivad seda edetabelit Lätis ja Leedus?**

21. Sündinud 11. augustil 1950, Riias, Läti-Ameerika karakternäitleja. Ta sai esmalt tähelepanu oma rolliga filmis "Moscow on the Hudson", kus ta mängis Robin Williamsi tegelaskuju parimat sõpra. **Kes?** Vihjeks niipalju, et küsitavaga sama perekonnanime on kandnud ka Eestis elanud ja tegutsenud näitlejad

22. Vietnami keelt räägib 85,3 miljonit inimest, tehes sellest rääkijate arvu poolest 20. keele maailmas. Arusaadavalt on tegu ametliku keelega Vietnamis, kuid küsime, **millises kahes riigis veel on vietnami keelel ametliku vähemuskeele staatus (official minority language)?**

23. Sakari Pinomäki (1933–2011) oli soome insener ja leiutaja. **Mille leiutamisega 1974a läks Sakari Pinomäki ajalukku?** Leiutise uusversioonid on tänapäeval laialdaselt kasutusel üle maailma. Eestis on küsitav ehk oma (kuri)kuulsama lavadebüüdi teinud EV aastapäevakontserdil.

24. Eesti juubeliaasta puu 2018 oli (Prunus spinosa). See mustikat meenutav, ent tunduvalt suurem ja teravate asteldega põõsas, teise kaitsekategooriasse kuuluv luuviljaline, on looduslikult levinud Lääne-Saaremaal. **Mis puu?**

25. Tegemist on oma valdkonnas vanima järjepidevalt siiani kasutusel oleva, aastal 1821 Ottomani impeeriumi territooriumil loodud tootebrändiga. **Mis tootega on tegu?**

26. Ühel tuntud spordialal on kasutusel terminid "Cibi", "Sipi Tau", "Siva Tau" ja neist ehk kõige tuntum ... **Nimetage see loetelust puudv termin (1p) ja spordiala (1p)?**

27. **Kes on fotodel?** Vihjeks võib öelda niipalju, et tegemist on väga tuntud eestimaalastega, kelle nimesid teab enamik siin saalisviibijatest. Kolm õiget nime annab 1 punkti.

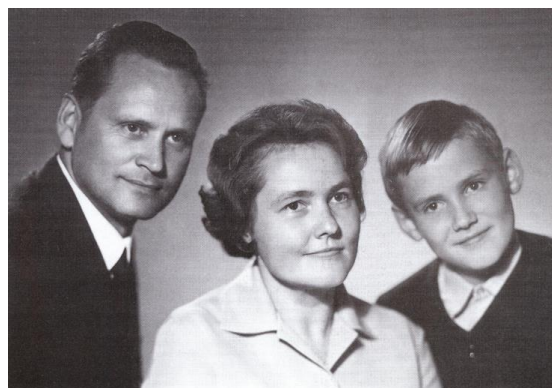

28. Samal ajal, kui Apple on loobumas oma elektriauto turule toomise plaanist, jätkavad mitmed teised firmad elektriautode arendusprojekte. Teiste seas on seljad kokku pannud kaks giganti ning nende 2022. aastal asutatud ühisettevõtte plaanib kaubamärgi „Afeela“ all lansseerida oma esimese, Põhja-Ameerika turule suunatud elektriauto, ülejärgmisel aastal (2026). Auto on mõeldud konkureerima preemiumklassi brändidega nagu Mercedes-Benz, BMW, Audi ja Volvo. Kahe emafirma turuväärtus kokku on käesoleva aasta (2024) veebruari lõpu seisuga ca 162 miljardit USD. Võrdluseks on hea teada, et Mercedes-Benz on 85 miljardiga maailmas 187. ja BMW 78 miljardiga 213. kohal.

Nimetage need kaks suurfirmat.

29. Kõrvalolevatest perepiltidest on esimene tehtud 1960. aastal Narvas ja teine 1974. aastal Moskvas. Isa ametist annab aimu tema vorm, lisaks teenistusele NA-s oli ta peale taasiseseisvumist ka Eesti Vabariigi riigiteenistuses. Isa kandis enne eestistamist nime Arseni Ušatski. Poeg oli omal ajal andekas iluuisutaja, on olnud Eesti Vabariigi minister ja täna tuntud majandustegelane. **Mis on nende perekonnanimi?**

30. Me ei mängi teile selle maailmakuulsa teleseriaali tunnusmeloodiat, sest see oleks liiga lihtne. Selle asemel kuulete samast seriaalist Adagio in C Minor, muusika autoriks ikka Nicholas Britell. Seriaal on võitnud 19 Emmy't ja mitmed Kuldgloobused. **Nimetage seriaal (1p) ja selle looja (1p).**

31. Haridusminister Kristina Kallas on ühe Petrone kirjastuse populaarse "Minu ..." sarja raamatu autor. **Mis paiga kohta on raamat?**

32. Ahvenamaal, 30 kilomeetrit Marienhamnist põhjas, Saltviki küla lähedal Kuggnaba neeme tipus asub 1,75 ha suurune Norrudeni talu, kuhu 2015. aastal rajati maaomaniku loata geibaar. Ahvenamaa ringkonnakohus jättis baari rajanud geiaktivistid maaomaniku esindaja kaebusele vaatamata siiski karistamata? **Kes oli ja on Norrudeni talu omanik?**

33. Eesti haridustegelasest kommunist asutas esimese algkooli Mõisakülas ja 1905. aasta revolutsiooni ajal kuulutas ta välja "Mõisaküla tööliste vabariigi". Ta langes 28. novembril 1918. 1979-1991 asus tema monument ühes Eesti linnas. Samale kohale püstitati 30 aastat hiljem monument ühele teisele isikule, kelle perenimi langeb kokku esimese langemise koha nimega. **Nimetage need kaks isikut!**

34. **Kes on nende Vabadussõja aegsete õlakute kavandi autor ja kes neid kandsid?** Kavandi autor osales ka ise soomusrongi nr 2 koosseisus Vabadussõjas.

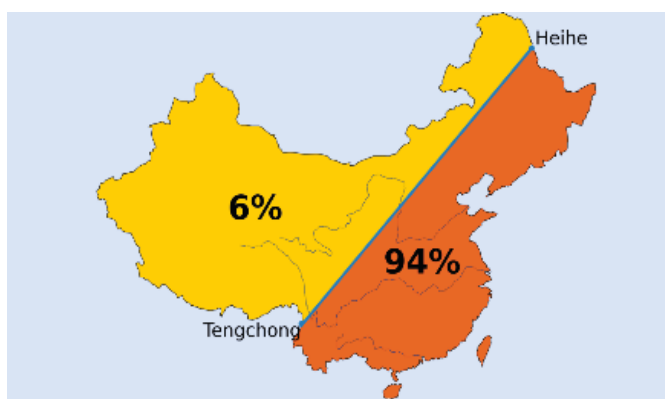
35. Kuuldava pala põhimotiiv on ilmselt kõigile tuttav. **Kes on aga helilooja?** (<https://www.youtube.com/watch?v=aF5nhMIyeqI>). Küsitava (18.04.1819 Split -21.05.1895 Viin) sünninimi oli Francesco Ezechiele Ermenegildo. Asudes elama Viini „saksastas“ ta oma nime küsitavaks, väljaspool saksa keelset keskkonda tuntakse teda ka kui Francesco ...-Demelli.

36. Eesti ajalooski olulist rolli mänginud Ponce d'Escouperie või Ponce Scorperier on siinmail tuntud rohkem ühe teise nime all. **Millise?**

37. Pildil on kaslaste sugukonda kuuluv loomtoiduline imetaja (*Leopardus pardalis*). Veidi vähem kui 120 cm pikkune (saba sealhulgas) loomake elab Lõuna- ja Kesk-Ameerikas. On osav ronija ja oma ilusa, pruunikaskollaste ja mustade rosetilaadsete laikudega, naha pärast hinnatud jahiloom. **Mis loom?**

38. Hiina Rahvavabariigi ida- ja lääneosa „poolitab“ mõtteline joon Heihe ja Tengchongi vahel (vt pilt). Idapoolne, punasega märgitud ala, moodustab 2002. aasta andmetel riigi pindalast vaid 43%, kuid seal elab 94% elanikkonnast ning sellest läänepool paiknevat ala kardab Hiina separatismi ja muude „terviklikkust lõhkuvate“ ilmingute piirkonnana – sest seal on hani hiinlaste osakaal oluliselt väiksem. Joont tuntakse Hiina demograafi ... Huanyongi järgi kui ... joont (inglise keeles ... line). **Mis tuleb kirjutada punktiirile?** Esineva ansambli nime häälendus kattub küsitavaga, <https://www.youtube.com/watch?v=Gu9HhYv0C7E>.

39. Millega tegeleb (või tegeles) **kolportöör**? Tänapäevaks on küsitav amet oma esialgses eesmärgis paljuski välja surnud, kuid muutunud sisuga jätkuvalt elujõuline - eriti USAs, kus sellega teenivad omale elatist ka paljud Eesti noored.

40. Eesti rahvuseepos Kalevipoeg algab lausega “Laena mulle kannelt, Vanemuine ...”. Ka Soome rahvuseeposes “Kalevala” on juttu kandlest - selle peategelasel Väinämöisel oli kannel, mis oli valmistatud kandle kohta iseäralikust materjalist. **Millest oli tehtud Väinämöise kannel?**

41. Nimetage need kaks USA osariikide pealinna, millel pole maanteeühendust USA teiste osariikidega?

42. Nimetage kolm olümpiaala, mille medalistid on kõige vanemad, vastavalt 30,25a, 30,55a ja 42,69a (järjekord pole oluline)?

43. Isikupärase mängustiiliga Gael Monfils kuulub endiselt ATP edetabelis (veebbruar 2024) 100 maailma parima tennisisti hulka, olles seejuures selles seltskonnas oma 37. eluaastaga Stan Wawrinka järel vanuselt teisel kohal. Lisatud fotol saab Monfils põsemusi oma vastselt abikaasalt, kellega ta abiellus 2021. aastal. Olgu vihjeks öeldud, et 2024. aasta jaanuari seisuga on Monfils abikaasa auhinnarahadena teeninud pisut enam kui Monfils ise - 22,9 mln USD vs Montils 21,7 mln USD.

Kellega on Gael Monfils abielus?

44. Lisatud foto on 2006. aastal linastunud keskpärasest Hollywoodi filmist „American Dreamz“. Kui Dennis Quaid'i kontol on tänaseks 1 Emmy ja 2 Kuldgloobuse nominatsiooni, siis tema prillidega filmipartneril on läinud oluliselt edukamalt. 4 korral Oscarile ja Kuldgloobusele nomineeritud näitleja võitis 2018. aastal parima näitleja auhinna Veneetsia filmifestivalilt. New York Times arvas ta 2020. aasta seisuga käesoleva sajandi 25 maailma parima näitleja hulka. Vihjeks võib veel öelda, et teda on korduvalt oma filmides kasutanud nii Lars von Trier, kui ka Wes Anderson. **Kes?**

45. Kõrvu on paitamas 1975 Barnsleys asutatud Briti hevibänd, kes on oma karjääri jooksul müünud üle 15 miljoni plaadi ja on jätkuvalt tegev ja aktiivne. Üks nn Briti uue laine hevi käilakujusid. Aga ega muidu poleks neid küsinudki, kui mitte Kaitseliidu Pärnumaa maleva orkester (oli ka selle aasta iseseisvuspäeva paraadil) ei kannaks sama nime. **Kes esineb?** <https://www.youtube.com/watch?v=4AdP6WtYZ9Y>

46. **Kes või mis on kasetriibik?** Teistest triibikutest eristab kasetriibikut põhjapoolsem levik ja puudega tugevalt seotud elutsükel. Kasetriibiku levila ulatub Taanist, Norrast ja Austriast läänes kuni Baikali järveni Venemaal ning põhjapolaarjoonest Karpaatideni lõunas. Eestis on ta levinud kogu mandril, aga puudub saartel.

47. Küsime küla Eestis, mille kaheks vaatamisväärsuseks on olnud kivid ja pirnipuud. Näarikivid on rändrahnud. Need rändrahnud võeti kaitse alla juba 13.01.1937. Rahvajutu järgi ilmunud rahnud ühel nääriööil merest. Kägi pirnipuud on sordiaretaja Jüri Kägi (1829–1922) istutatud loodukaitsealused pirnipuud, mis asuvad küsitava küla Kägi talu maadel. Pirnipuud võeti kaitse alla aastal 1959. Sordi 'Kägi bergamott' on üks kuuest ametlikult soovitatavast pirnisordist (2007), mis on Kägi sortidest edasi aretatud Pollis. Täna on küla tuntud hoopis muu pärast. **Mis küla?**

48. Läbi ajaloo on põhilisi mõõtühikuid defineeritud erinevalt. Nii oli algselt meeter defineeritud Pariisi läbiva meridiaani ja ekvaatoriga. Enamus inimesi täna tunneb meetrit defineerituna valguse kiirusega vaakumis. Siiski, vahemikus 1960-1983 oli meeter defineeritud ühe keemilise elemendi lainepikkuse kaudu. Kõne all oleva keemilise elemendi avastasid Suurbritannias 1898. aastal šoti keemik Sir William Ramsay ja inglise keemik Morris Travers. Ramsay sai 1904 Nobeli keemiaauhinna muuhulgas ka kõneall oleva keemilise elemendi eest. Tegemist on radioaktiivse väärisgaasiga. Paljude muude kasutusvaldkondade kõrval kasutatakse aktiivselt meditsiinis nt magnetresonantstomograafias ja kompuutertomograafias, laserites, valgustuses.... **Mis keemiline element?**

49. Enne teise maailmasõja puhkemist pärines 97% selle aine toodangust maailmas Hollandi kontrolli alla olevalt Java saarelt. Hollandi okupeerimine Saksamaa ning Java Jaapani poolt II MS käigus tekitas küsitava aine kriitilise defitsiidi ülejäänud maailma, sh USA jaoks. Hinnanguliselt oli selle aine puudusest põhjustatud USA sõdurite suremus Vaikse ookeani- ja muudes troopikapiirkondades kordades suurem kui otseses lahingutegevuses. Tarneraskuste põhjustatud vapustus kiirendas küsitava aine sünteetiliste analoogide väljatöötamist II MS lõpuks, sinnani saadi seda vaid teatud taimeliigist. Moel või teisel on ilmselt kõik saalisviibijad seda ainet tarbinud. **Mis aine?**

50. Prantsuse vabariigil on maismaapiir kokku 10 naaberriigiga. **Millisega neist on ühine piir kõige pikem?**